

УДК 378.14:811.162.1

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2025.3.17>

Неля ПОДЛЕВСЬКА

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри слов'янської філології, Хмельницький національний університет, вул. Інститутська, 11, м. Хмельницький, Україна, 29000

ORCID: 0000-0001-6210-265X

Світлана ВОЙТАЛЮК

старший викладач кафедри слов'янської філології, Хмельницький національний університет, вул. Інститутська, 11, м. Хмельницький, Україна, 29000

ORCID: 0000-0003-1436-2726

Бібліографічний опис статті: Подлевська, Н., Войталюк, С. (2025). Взаємозв'язок іншомовної компетентності та міжкультурної комунікації у підготовці майбутнього філолога-полоніста. *Acta Paedagogica Volyniensis*, 3, 115–123, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2025.3.17>

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ФІЛОЛОГА-ПОЛОНІСТА

У статті досліджено взаємозв'язок між іншомовною компетентністю та здатністю до міжкультурної комунікації в системі підготовки майбутніх філологів-полоністів. Підкреслюється, що іншомовна компетентність – це багатокомпонентне утворення, яке включає мовленнєві вміння, когнітивні знання, соціокультурну обізнаність та професійно спрямовані навички. Вона є не лише інструментом ефективної комунікації, а й важливим чинником професійної самореалізації в глобалізованому середовищі. Успішне засвоєння польської мови як іноземної потребує не лише формального знання граматики чи лексики, а й розуміння ментальних, культурних і поведінкових моделей іншого народу. Міжкультурна комунікація розглядається як здатність до продуктивної взаємодії з представниками інших культур на основі емпатії, відкритості, гнучкого мислення та здатності до критичного осмислення власної культурної ідентичності. У статті проаналізовано сучасні педагогічні стратегії формування згаданих компетентностей, серед яких виокремлюються перекладацька практика, автентичні матеріали, інтерактивні методи навчання (рольові ігри, кейси, дискусії), а також залучення студентів до міждисциплінарних і міжнародних проєктів. Представлено приклади успішного досвіду кафедри слов'янської філології Хмельницького національного університету, зокрема: проєкт «Кодекс перекладача», міжнародна співпраця з освітніми інституціями Польщі, Чехії, участь студентів у створенні онлайн-словника польських ключових слів. Ці ініціативи забезпечують глибоке занурення у реальне міжкультурне середовище, сприяють розвитку мовної чутливості, комунікативної мобільності та критичного мислення. Обґрунтовано, що лише цілісний, інтегрований, міждисциплінарний підхід до філологічної освіти дозволяє сформувати сучасного фахівця, здатного до ефективної діяльності в багатомовному та полікультурному світі.

Ключові слова: іншомовна компетентність, міжкультурна комунікація, філологічна освіта, майбутній філолог-полоніст, перекладацька практика, професійна підготовка, проєктна діяльність.

Nelya PODLEVSKA

PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor at the Department of Slavic Philology, Khmelnytskyi National University, Instytutska str., 11, Khmelnytskyi, Ukraine, 29000

ORCID: 0000-0001-6210-265X

Svitlana VOITALIUK

Senior Lecturer at the Department of Slavic Philology, Khmelnytskyi National University, Instytutska str., 11, Khmelnytskyi, Ukraine, 29000

ORCID: 0000-0003-1436-2726

To cite this article: Podlevska, N., Voitaliuk, S. (2025). Vzaiemozviazok inshomovnoi kompetentnosti ta mizhkulturnoi komunikatsii u pidhotovtsi maibutnoho filoloha-polonista [The relationship between foreign language competence and intercultural communication in the training of future philologists in Polish studies]. *Acta Paedagogica Volyniensis*, 3, 115–123, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2025.3.17>

THE RELATIONSHIP BETWEEN FOREIGN LANGUAGE COMPETENCE AND INTERCULTURAL COMMUNICATION IN THE TRAINING OF FUTURE PHILOLOGISTS IN POLISH STUDIES

The article explores the relationship between foreign language competence and the ability for intercultural communication within the framework of training future philologists specializing in Polish studies. It emphasizes that foreign language competence is a multi-component construct encompassing speech skills, cognitive knowledge, sociocultural awareness, and professionally oriented abilities. It serves not only as a tool for effective communication but also as a vital factor in professional self-realization in a globalized environment. Successful acquisition of Polish as a foreign language requires more than formal knowledge of grammar and vocabulary; it also demands an understanding of the mental, cultural, and behavioral models of another society. Intercultural communication is viewed as the ability to engage in productive interaction with representatives of other cultures based on empathy, openness, flexible thinking, and critical reflection on one's own cultural identity. The article analyzes modern pedagogical strategies for developing these competencies, including translation practice, work with authentic materials, and interactive learning methods (role plays, case studies, discussions), along with student participation in interdisciplinary and international projects. Examples of successful educational practices at the Department of Slavic Philology of Khmelnytskyi National University are presented, such as the "Translator's Code" project, international cooperation with educational institutions in Poland and the Czech Republic, and student involvement in the creation of an interactive dictionary of Polish key words. These initiatives provide deep immersion in real intercultural environments and contribute to the development of linguistic sensitivity, communicative flexibility, and critical thinking. The study substantiates that only a holistic, integrated, interdisciplinary approach to philological education can foster a modern specialist capable of effective performance in a multilingual and multicultural world.

Key words: foreign language competence, intercultural communication, philological education, future philologist in Polish studies, translation practice, professional training, project-based activity.

Актуальність проблеми. Формування здатності до міжкультурної комунікації є одним із ключових завдань професійної підготовки майбутніх філологів. Ефективне спілкування з представниками інших мовних і культурних спільнот передбачає не лише володіння мовними засобами, а й глибоке розуміння культурних норм, цінностей, моделей поведінки, характерних для іншомовного середовища. Іншомовна компетентність, як інтегральний складник професійної підготовки, охоплює мовленнєві, соціокультурні, дискурсивні та стратегічні знання й уміння, що є необхідними для повноцінної міжкультурної взаємодії.

З огляду на зазначене, особливої актуальності набуває науковий аналіз взаємозв'язку між рівнем сформованості іншомовної компетентності та здатністю до міжкультурної комунікації в освітньому процесі підготовки фахівців філологічного профілю. Такий підхід дозволяє виявити чинники, що сприяють або перешкоджають ефективній міжкультурній взаємодії, а також обґрунтувати необхідність упровадження інноваційних методик навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування та структури іншомовної компетентності було предметом ґрунтовних наукових досліджень як українських (В. Дроздова, І. Когут, І. Кухта, К. Рудніцька, О. Чиханцова), так і зарубіжних учених (J. Bartmiński,

E. Zawadzka), що свідчить про незгасаючий інтерес до проблематики у світовому лінгводидактичному просторі. Це, своєю чергою, створює підґрунтя для порівняльного аналізу підходів до формування іншомовної компетентності в різних освітніх традиціях.

У цьому контексті важливим є уточнення самого поняття «іншомовна компетентність», яке у фаховій підготовці майбутніх філологів розглядається як багатокомпонентне утворення. Воно включає низку когнітивних, мовленнєвих, соціокультурних і професійно-діяльнісних характеристик особистості. Усвідомлення структури та сутності цього феномену є необхідною умовою для розроблення ефективних освітніх стратегій, спрямованих на забезпечення високого рівня готовності випускників до міжкультурної взаємодії.

Як стверджує І. Кухта, «іншомовна компетентність – це комплекс знань, умінь, навичок, які дозволяють успішно використовувати іноземну мову як у професійній діяльності, так і для самоосвіти і саморозвитку особистості» (Кухта, 2008). Авторка акцентує увагу на універсальному характері мовної компетентності як засобу особистісної і професійної самореалізації.

І. Когут визначає, що «іншомовна компетентність студентів визначається частиною їхньої професійної компетентності та розуміється як

сукупність загальнокультурних та професійних компетенцій, необхідних для вирішення професійних завдань при володінні іноземною мовою на функціональному рівні» (Когут, 2022). Цей підхід підкреслює інтеграцію мовної та професійної підготовки у процесі формування фахівця нового покоління.

За твердженням О. Чиханцова, «іншомовна комунікативна компетентність є інтегративним утворенням особистості, яке має складну структуру і постає як взаємодія та взаємопроникнення когнітивного, мовленнєвого, соціокультурного та навчально-діяльнісного компонентів, ступінь сформованості яких дозволяє здійснювати іншомовну комунікацію та впливати на розвиток особистості». Ця модель дозволяє охопити не лише мовний складник, а й освітньо-психологічний вимір комунікативної діяльності (Чиханцова, 2019).

Комплексну структуру професійної іншомовної компетентності пропонують В. Дроздова та К. Рудніцька, які зазначають: «Професійна іншомовна компетентність майбутнього фахівця – багатокомпонентне поняття, яке уможливорює здатність останнього комунікувати у процесі іншомовного фахово зорієнтованого спілкування, і містить такі компоненти: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та рефлексивний. Сутність професійної іншомовної компетентності майбутнього фахівця полягає у високому професійному рівні володіння ним іноземною мовою, соціокультурними та професійними знаннями, вміннями і навичками, що дають можливість доцільно використовувати мовні знання залежно від ситуації професійного спілкування». (Дроздова, Рудніцька, 2021). Авторки підкреслюють, що професійна іншомовна компетентність передбачає не лише володіння мовою, а й її функціональне застосування у різних професійних контекстах, що забезпечується інтеграцією мотиваційних, когнітивних, практичних і рефлексивних складників.

Аналіз наукових підходів до визначення іншомовної компетентності дозволяє зробити висновок, що це поняття набуває міждисциплінарного змісту, охоплюючи лінгвістичні, соціокультурні, професійно-орієнтовані та особистісно-розвивальні аспекти. У сучасних освітніх реаліях це означає не лише опанування мовної системи, а й набуття здатності застосовувати мову як інструмент у різних культурних і про-

фесійних контекстах. Цілком логічною у цьому контексті виглядає думка Подлевської, яка зазначає: «володіння не лише рідною мовою на професійному рівні, а й однією або кількома іноземними є необхідною умовою для формування мовної та професійної компетенції сучасних фахівців» (Подлевська, 2022).

Іншомовна компетентність, таким чином, виступає не лише як інструмент ефективного спілкування, а й як важливий чинник професійного становлення та культурної інтеграції майбутніх філологів у глобалізованому освітньому та професійному просторі. Її формування має здійснюватися системно – на основі поєднання мовної підготовки з розвитком міжкультурної чутливості, рефлексивності та комунікативної гнучкості студентів.

У зв'язку з цим доцільним є звернення до теоретичного осмислення поняття «міжкультурна комунікація», яке безпосередньо корелює з іншомовною компетентністю та визначає зміст професійної підготовки філологів. Це поняття активно досліджується в сучасній гуманітаристиці, зокрема у сфері лінгвістики, соціальної філософії, педагогіки, культурології, а також у межах соціальних і психологічних наук. Попри широку представленість цього феномена в науковому дискурсі, його трактування залишається багатоплановим, що зумовлено міждисциплінарним характером досліджень та різною методологічною базою.

Питання сутності, функцій та особливостей міжкультурної комунікації розглядали як українські, так і зарубіжні дослідники: В. Андрущенко, Н. Висоцька, О. Гутиряк, В. Манакин, І. М'язова, Л. Печенікова, S. Dahl, E. Hall та інші. У їхніх працях міжкультурна комунікація постає не лише як процес обміну інформацією між представниками різних культур, але й як складна соціальна взаємодія, що вимагає високого рівня культурної чутливості, когнітивної відкритості та емоційної компетентності.

Едвард Т. Холл, один із засновників науки про міжкультурну комунікацію, наголошував: «Суть міжкультурної комунікації більше пов'язана з вивільненням відповідей, ніж з надсиланням повідомлень. Важливіше вивільнити правильну відповідь, ніж надіслати правильне повідомлення» (Hall, 1976). Цей вислів акцентує не лише на процесі передачі змісту, а й на здатності іншої сторони інтерпретувати

та емоційно відгукнутися відповідно до культурних кодів спілкування.

Так, В. Манакін у навчальному посібнику «Мова і міжкультурна комунікація» подає таке визначення: «Міжкультурна комунікація – наука, яка вивчає особливості вербального та невербального спілкування людей, що належать до різних національних та лінгвокультурних спільнот» (Манакін, 2012). Це визначення акцентує увагу на мовних і паралінгвістичних механізмах взаємодії у міжкультурному просторі.

Інший підхід пропонує І. М'язова, яка наголошує на соціальному вимірі феномену. Науковиця визначає міжкультурну комунікацію як «соціальний феномен, сутність якого полягає у конструктивній чи деструктивній взаємодії між представниками різних культур (національних та етнічних), субкультурами в межах чітко визначеного просторово-часового континууму», підкреслюючи при цьому, що «сучасні теорії розкривають лише окремі аспекти цього явища, хоча суть виявляється у дискусії щодо її змісту, об'єкту, предмету та цілей існування» (М'язова, 2008).

Л. Печенікова пропонує інтерпретацію міжкультурної комунікації як діалогічної взаємодії, базованої на взаєморозумінні. Авторка зазначає: «Під міжкультурною комунікацією варто розуміти безпосередній акт спілкування, обмін думками між двома і більше представниками різних культур, які побудовані на взаєморозумінні» (Печенікова, 2016). Такий підхід увиразнює інтерперсональний рівень комунікації та важливість емпатійного сприйняття іншого.

Поглиблений аналіз феномену подає О. Гутиряк, підкреслюючи його складність та багаторівневу природу: «Міжкультурна комунікація є надзвичайно складним і багатовимірним явищем, який реалізується як на груповому, так і на особистісному рівнях. Комунікантами такого спілкування, як правило, є представники різних культур. Однак спілкування між ними можливе лише за умови, коли вони здатні розуміти дії, поведінку, слова та жести відповідно до певного загального принципу тлумачення їхніх значень» (Гутиряк, 2022).

Узагальнюючи наукові підходи до визначення міжкультурної комунікації, можна стверджувати, що це поняття охоплює не лише процес міжособистісної взаємодії між представниками різних культур, але й виконує функцію соціаль-

ного механізму, який забезпечує порозуміння або, навпаки, породжує конфлікти. Незважаючи на варіативність трактувань, спільним для всіх визначень є наголос на важливості когнітивної, мовленнєвої, культурної та емоційної компетентності учасників спілкування, що є основою для ефективної комунікації у полікультурному середовищі.

Таким чином, міжкультурна комунікація постає як багатовимірне явище, що вимагає глибшого осмислення в контексті сучасної освіти. Відповідно закономірним є звернення до питання про взаємозв'язок міжкультурної комунікації з іншомовною компетентністю, зокрема у процесі професійної підготовки фахівців філологічного профілю.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та практичному аналізі взаємозв'язку між рівнем сформованості іншомовної компетентності та здатністю до міжкультурної комунікації в процесі професійної підготовки майбутніх філологів-полоністів, а також у виявленні ефективних педагогічних умов, методів і форм, що сприяють розвитку зазначених компетентностей у межах сучасного освітнього середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні дослідження підтверджують, що іншомовна компетентність і міжкультурна комунікація є взаємопов'язаними та взаємозалежними явищами в процесі професійної підготовки філолога. Оволодіння іноземною мовою на рівні, достатньому для повноцінної комунікації, є необхідною, але недостатньою умовою для ефективної міжкультурної взаємодії. Лише за умови інтеграції соціокультурного компонента мовної освіти можливе формування здатності розуміти культурно обумовлені контексти, цінності та комунікативні норми іншої культури.

З огляду на це, іншомовна компетентність трактується як багатогранне утворення, що включає не лише мовні знання, а й комунікативні навички, які безпосередньо впливають на якість міжкультурної взаємодії. Водночас міжкультурна комунікація активізує інтерес до вивчення мови, стимулює розвиток критичного мислення, толерантності та адаптивності до культурної багатоманітності. Таким чином, ці поняття утворюють взаємозалежний концепт, у межах якого розвиток одного аспекту передбачає поступ у другому.

Відповідно підготовка майбутніх філологів повинна спиратися на комплексний підхід, який передбачає не лише вдосконалення мовної компетентності, але й формування міжкультурної чутливості. Реалізація цього завдання можлива через упровадження інтерактивних методів навчання, проектної діяльності, використання автентичних матеріалів, моделювання комунікативних ситуацій тощо.

Одним із ефективних засобів реалізації цього підходу є проектна діяльність, яка інтегрує мовний, фаховий, дослідницький та міжкультурний складники професійної підготовки. Такий формат навчання створює умови для практичного застосування знань, активізує творчу ініціативу студентів та сприяє формуванню навичок самостійного розв'язання професійно орієнтованих завдань у багатомовному середовищі.

Як зазначає Н. Сарновська, «проектну діяльність можливо розглядати як спільну діяльність студентів, спрямовану на досягнення мети, в ході якої досліджується об'єкт, предмет, висувається гіпотеза дослідження та здійснюється її доказ за допомогою дібраних та науково обґрунтованих методів, які дозволяють креативно моделювати проєкт, і спрямованих на створення власного продукту» (Сарновська, 2019). Такий підхід сприяє не лише формуванню іншомовної комунікативної компетентності, але й розвитку особистісних якостей студентів, зокрема ініціативності, відповідальності, цілеспрямованості та готовності до професійного саморозвитку.

Отже, інтеграція міжкультурного компоненту в процес філологічної освіти набуває особливого значення в контексті вимог європейського освітнього простору. Забезпечення гармонійного розвитку мовної компетентності та міжкультурної чутливості майбутніх фахівців є необхідною умовою формування конкурентоспроможного філолога, здатного до ефективної професійної діяльності в умовах глобалізованого середовища.

Варто підкреслити, що на кафедрі слов'янської філології Хмельницького національного університету активно впроваджуються міжкультурні освітньо-дослідницькі ініціативи, спрямовані на інтеграцію фахової мовної підготовки з практикою міжкультурної взаємодії. Такі проєкти відіграють важливу роль у формуванні іншомовної компетентності та розвитку міжкультурної комунікації студентів, які навчаються за освітніми

програмами «Польська мова і література, друга мова – англійська» та «Середня освіта (Мови і літератури (польська, українська))».

Зокрема, студенти-полоністи беруть участь у міжнародних міждисциплінарних ініціативах, серед яких варто виокремити польсько-німецько-український орнітологічний проєкт «Птахи навколо нас» (в межах програми TRIYOU, м. Свіноуйсьце, Польща) (Полоністи – учасники польсько-німецько-українського орнітологічного проєкту, 2025) та дослідницький проєкт «Study of Common Ornithological Species of Ukraine, Poland and Czech Republic» (м. Оломоуц, Чехія) (Реалізація проєкту, 2024). У межах цих ініціатив здобувачі вищої освіти виконують перекладацькі, аналітичні, комунікативні та презентаційні завдання польською, українською та англійською мовами. Така діяльність забезпечує автентичну мовну практику та створює умови для глибокого занурення у полікультурне середовище, що, у свою чергу, сприяє розвитку навичок міжкультурної взаємодії.

Значущим елементом практичної підготовки є й студентський проєкт «Кодекс перекладача», у межах якого студенти досліджують типові помилки у міжмовній комунікації, опрацьовують міжнародні етичні норми перекладацької діяльності, беруть участь у публічних обговореннях і розробляють практичні поради щодо ефективного міжкультурного посередництва («Кодекс перекладача» – студентський проєкт, 2025).

Ще одним прикладом поєднання мовної та культурної компетентностей є колективний проєкт зі створення інтерактивного онлайн-словника ключових слів польської мови (Участь викладача і студентів кафедри слов'янської філології у Конкурсі інноваційних ідей, 2024). У ході реалізації цього проєкту студенти опрацьовують лексеми з огляду на їх частотність, стилістичне забарвлення, контекстуальну вживаність і міжкультурну специфіку. Важливим компонентом проєкту є наповнення словника ілюстративними прикладами, а також перекладом ключових понять українською мовою, що сприяє міжмовній рефлексії та кроскультурному розумінню.

Таким чином, участь студентів у зазначених проєктах демонструє тісний взаємозв'язок між іншомовною компетентністю та міжкультурною комунікацією, що є визначальним чинником у підготовці сучасного філолога.

Оволодіння іноземною мовою в поєднанні з практиками міжкультурної взаємодії формує здатність орієнтуватися у багатомовному та багатокультурному середовищі, розвиває аналітичне мислення, комунікативну гнучкість, толерантність і здатність до ефективного діалогу. Усе це сприяє становленню професійної ідентичності майбутнього фахівця-філолога в умовах глобалізованого світу та підвищує його готовність до міжкультурної інтеграції в професійній діяльності.

У цьому контексті особливої уваги заслуговує впровадження перекладацьких практик як ефективного засобу розвитку інтегрованих фахових компетентностей, що об'єднують іншомовну підготовку з реальним досвідом міжкультурної взаємодії. Так, на кафедрі слов'янської філології Хмельницького національного університету організація перекладацької практики має поетапний характер і враховує як рівень мовної підготовки студентів, так і жанрово-стилістичне різноманіття перекладних текстів.

Зокрема, студенти першого курсу виконують переклади художніх і публіцистичних текстів на базі університету, що дозволяє їм опанувати особливості передачі авторського стилю, культурних реалій та емоційно-образної структури мови (Захист навчальної (перекладацької) практики, 2024). На третьому курсі практика відбувається на базі перекладацького бюро, де студенти працюють із документальними, правовими та адміністративними текстами, перекладаючи з української на польську мову і навпаки (Захист виробничої перекладацької практики, 2025). Це сприяє виробленню навичок точності, стилістичної відповідності та термінологічної узгодженості в офіційно-діловому стилі.

Окрему цінність має проходження професійної перекладацької практики в реальному міжнародному середовищі. Студенти старших курсів беруть участь у фаховій діяльності польської фірми *Biopharma Plazma*, яка здійснює аудит на території Польщі. У цьому контексті майбутні філологи-полоністи виконують функції послідовного перекладу з польської мови на українську і з української на польську під час ділових зустрічей, комунікації з клієнтами та оформлення супровідної документації (Мовна практика в Польщі, 2025). Така форма практики дозволяє студентам зануритися в автентичне

фахове середовище, розвивати гнучкі перекладацькі стратегії, адаптивність до різних комунікативних ситуацій і культуру професійної поведінки.

У результаті, усі форми перекладацької практики – від навчальної до професійно-орієнтованої – сприяють не лише вдосконаленню мовної компетентності, але й формуванню міжкультурної чутливості, аналітичного мислення, здатності до міжмовної адаптації змісту. Ці навички є визначальними для підготовки конкурентоспроможного фахівця-філолога, здатного ефективно функціонувати в багатомовному та полікультурному просторі.

Поряд із перекладацькою практикою важливу роль у формуванні професійних компетентностей відіграють інтерактивні методи навчання, що забезпечують активну участь студентів у процесі здобуття знань. Одним із дослідників, хто підкреслює значущість цього підходу, є О. Черненко, який зазначає, що «інтерактивні методи навчання сприяють формуванню критичного мислення, комунікативних навичок, здатності до командної роботи та практичних умінь реалізації освітніх проєктів» (Черненко, 2023). Ця позиція цілком узгоджується із сучасним підходом до підготовки філологів, у якому провідне місце займає розвиток інтегрованих компетентностей через активні методи навчання, орієнтовані на рефлексивну діяльність, самостійний пошук рішень і міжкультурну взаємодію.

Інтерактивні методи навчання, засновані на принципі активної участі студентів у навчальному процесі, відіграють важливу роль у формуванні гнучких комунікативних стратегій, релевантних для ефективного функціонування в багатокультурному середовищі. На кафедрі слов'янської філології Хмельницького національного університету такі методи активно впроваджуються в освітній процес підготовки студентів освітніх програм «Польська мова і література, друга мова – англійська» та «Середня освіта (Мови і літератури (польська, українська))», забезпечуючи гармонійне поєднання мовної, соціокультурної та комунікативної компетентностей.

Інтерактивні методи активно застосовуються в межах таких навчальних дисциплін, як «Практичний курс польської мови», «Сучасна польська мова», «Теорія і практика перекладу»,

«Вступ до слов'янської філології», «Мовно-комунікативні основи культури спілкування», «Міжкультурна комунікація у перекладознавчому аспекті». Їх впровадження дає змогу студентам опановувати мовні структури в реалістичних контекстах, враховуючи соціокультурну специфіку спілкування.

Зокрема, рольові ігри, що моделюють типові ситуації міжкультурної взаємодії (наприклад, «Спілкування на дипломатичному прийомі», «Урегулювання конфлікту у мультикультурному гуртожитку»), дають студентам можливість відпрацьовувати граматичні та лексичні конструкції з урахуванням норм етикету, дистанційності, комунікативної ієрархії та культурної специфіки. Такі методи сприяють розвитку емпатії, мовленнєвої гнучкості та соціальної компетентності.

Дискусії та дебати, зокрема на теми «Індивідуалізм і колективізм у міжособистісній взаємодії», стимулюють осмислення культурних парадигм, поглиблюють розуміння відмінностей у системах цінностей, формують навички критичного мислення, аргументації та поважної полеміки в умовах полікультурного середовища.

Отже, застосування інтерактивних методів у навчальному процесі не лише сприяє ефективному засвоєнню іноземної мови, але й забезпечує розвиток міжкультурної компетентності. Це формує цілісну професійну підготовку майбутнього філолога, здатного орієнтуватися в складних комунікативних ситуаціях, інтерпретувати мовні й культурні коди та здійснювати успішну діяльність у багатомовному глобалізованому середовищі.

Висновки і перспективи подальших досліджень. У ході проведеного аналізу було встановлено, що формування іншомовної компетентності та розвиток здатності до між-

культурної комунікації є взаємопов'язаними і взаємозалежними процесами, що мають інтегральний характер у системі професійної підготовки майбутнього філолога. Іншомовна компетентність постає як багатокомпонентне утворення, яке охоплює не лише мовні знання, а й соціокультурні, дискурсивні, стратегічні та професійно орієнтовані уміння, необхідні для ефективної комунікації в полікультурному середовищі.

Аналіз сучасних наукових підходів дозволяє стверджувати, що ефективне формування зазначених компетентностей можливе лише за умов поєднання традиційної мовної підготовки з інтерактивними, проєктно орієнтованими, міжкультурно спрямованими методами навчання. Саме впровадження таких форм роботи, як перекладацька практика, рольові ігри, дискусії, участь у міжнародних студентських проєктах, створення інтерактивних лексикографічних продуктів тощо, забезпечує системне засвоєння мови в її функціональному, культурному та професійному вимірах.

Практика кафедри слов'янської філології Хмельницького національного університету демонструє ефективність комплексного підходу до підготовки майбутніх філологів, який передбачає активне залучення студентів до міждисциплінарних і міжнародних ініціатив. Такий підхід сприяє не лише мовленнєвій підготовці, а й формуванню культурної емпатії, критичного мислення, гнучкості в комунікації та готовності до професійного самовдосконалення в умовах глобалізованого освітнього простору.

Отже, міжкультурна комунікація та іншомовна компетентність повинні розглядатися як взаємодоповнювальні складники фахового розвитку філолога, а освітній процес – як простір для їх цілеспрямованого і системного формування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гутиряк, О. (2022). Міжкультурна комунікація: до визначення поняття. *Актуальні проблеми гуманітарних і природничих наук*. Випуск 47 (2), 205–208
2. Дроздова, В., Рудніцька, К. (2021). Структура професійної іншомовної компетентності майбутнього фахівця. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : «Педагогіка. Соціальна робота»*. Випуск № 2 (49), 51–55.
3. Захист виробничої перекладацької практики здобувачами освіти за ОПП «Філологія. Польська мова та література, друга мова – англійська». 2025 : веб-сайт. URL : <https://ksf.khmnmu.edu.ua/zahyst-vyrobnychoyi-perekladaczkoji-praktyky-zdobuvachamy-osvity-za-opp-filologiya-polska-mova-ta-literatura-druga-mova-anglijska/> (дата звернення 5.06.2025).
4. Захист навчальної (перекладацької) практики студентами-полоністами 1 курсу. 2024: веб-сайт. URL : <https://ksf.khmnmu.edu.ua/zahyst-navchalnoyi-perekladaczkoji-praktyky-studentamy-polonistamy-1-kursu-2/> (дата звернення 4.06.2025).

5. Когут, І. (2022). Формування іншомовної компетентності у студентів в процесі навчання: теоретичні засади. *Молодий вчений*. Випуск 10 (110), 106–110.
6. «Кодекс перекладача» – студентський проєкт, що змінює погляд на переклад. 2025: веб-сайт. URL : <https://ksf.khmn.edu.ua/kodeks-perekladacha-studentskyj-proyekt-shho-zminuyue-poglyad-na-pereklad/> (дата звернення 9.06.2025).
7. Кухта, І. (2008). Іншомовна компетентність у контексті формування комунікативної культури студентів у процесі вивчення іноземної мови: веб-сайт. URL : <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2008/txt/Kuchta.php> (дата звернення 29.05.2025).
8. Манакін, В. (2012). Мова і міжкультурна комунікація : навч. посібник для університетів. Київ : Академія, 2012. 285 с.
9. Мовна практика в Польщі: досвід здобувачок Хмельницького національного університету з BIOPHARMA PLASMA LLC. 2025 : веб-сайт. URL : <https://ksf.khmn.edu.ua/movna-praktyka-v-polshhi-dosvid-zdobuvachok-hmelnyczkogo-naczionalnogo-universytetu-z-biopharma-plasma-llc/> (ДАТА ЗВЕРНЕННЯ 9.06.2025).
10. М'язова, І. (2008). Міжкультурна комунікація: зміст, сутність та особливості прояву (соціально-філософський аналіз) : автореф. дис. ... канд. філос. наук. Київ, 2008. 21 с.
11. Печенікова, Л. (2016). Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасного ВНЗ. *Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції*. Київ, 2016, 106–108.
12. Подлевська, Н. (2022). Фахова підготовка майбутніх філологів-полоністів у процесі вивчення дисципліни «Вступ до слов'янської філології». *Наукові записки. Серія : Педагогічні науки*. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка. Випуск 205, 156–162.
13. Полоністи – учасники польсько-німецько-українського орнітологічного проєкту «Птахи навколо нас». 2025 : веб-сайт. URL : <https://ksf.khmn.edu.ua/.../ptahy-navkolo-nas-v-ramkah-triyou> (дата звернення 25.05.2025).
14. Реалізація проєкту «Study of common ornithological species of Ukraine, Poland and Czech Republic». 2024 : веб-сайт. URL : <https://ksf.khmn.edu.ua/.../realizacziya-proyektu> (дата звернення 6.06.2025).
15. Сарновська, Н. (2019). Проєктна діяльність як мотивуючий фактор у формуванні іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців. *АГОС. Мистецтво наукової думки*. Випуск 2, 37–39.
16. Участь викладача і студентів кафедри слов'янської філології у Конкурсі інноваційних ідей молодих вчених. 2024: веб-сайт. URL : <https://ksf.khmn.edu.ua/uchast-vykkladacha-kafedry-slovyanskoyi-filologiyi-svitlany-vojtalyuk-u-konkursi-innovacijnyh-idej-molodyh-vchenyh/> (дата звернення 1.06.2025).
17. Черненко, О. (2023). Інтерактивні методи навчання як дидактичний підхід до розвитку проєктної культури у майбутніх викладачів. *Наукові записки. Серія : Педагогічні науки*. Випуск 215. 277–285.
18. Чиханцова, О. (2019). Іншомовна комунікативна компетентність як фактор розвитку особистості : веб-сайт. URL : https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/718913/2/%D0%A7%D0%B8%D1%85%D0%B0%D0%BD%D1%86%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf?utm_source=chatgpt.com (дата звернення 20.05.2025).
19. Bartmiński, J. (2008). Nauka o języku w podstawie programowej. Język polski w szkole podstawowej, gimnazjum i liceum. Warszawa, 2008, 60–63.
20. Hall, E. (1976). *Beyond Culture*. Garden City, NY: Anchor Press/Doubleday. 256.
21. Zawadzka, E. (2004). *Nauczyciele języków obcych w dobie przemian*. Kraków, 2004. 344.

REFERENCES:

1. Hutyryak, O. (2022). Mizhkulturna komunikatsiia: do vyznachennia ponyattia [Intercultural communication: towards a definition of the concept]. *Aktualni problemy humanitarnykh i pryrodnychykh nauk – Current issues in the humanities and natural sciences*, 47, 205–208 [in Ukrainian].
2. Drozdova, V., Rudnitska, K. (2021). Struktura profesiynoi inshomovnoi kompetentnosti maibutnoho fakhivtsia [The structure of a future specialist's professional foreign language competence]. *Naukovyy visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya : «Pedagogika. Sotsialna robota» – Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series : «Pedagogy. Social Work»*, 2, 51–55 [in Ukrainian].
3. Zakhyst vyrobnychoii perekladatskoi praktyky zdobuvachamy osvity za OPP «Filolohiia. Polska mova ta literatura, dryha mova – anhliiska» [Defence of industrial translation practice by applicants for education in the OPP «Philology. Polish language and literature, second language – English»]. Retrieved from <https://ksf.khmn.edu.ua/zahyst-vyrobnychoyi-perekladatskoyi-praktyky-zdobuvachamy-osvity-za-opp-filologiya-polska-mova-ta-literatura-druga-mova-anglijska/> [in Ukrainian].
4. Zakhyst navchalnoi (perekladatskoi) praktyky studentamy-polonistamy 1 kursu [Defence of educational (translation) practice by 1st year captive students]. Retrieved from <http://ksf.khmn.edu.ua/zahyst-navchalnoyi-perekladatskoyi-praktyky-studentamy-polonistamy-1-kursu-2/> [in Ukrainian].

5. Kohut, I. (2022). Formuvannia inshomovnoi kompetentnosti u studentiv v protsesi navchannia: teoretychni zasady [Formation of students' foreign language competence in the learning process: theoretical foundations]. *Molodyi vchenyi – Young scientist*, 10 (110), 106–110 [in Ukrainian].
6. «Kodeks perekladacha» – studentskyi proekt, shcho zminiuiie pohliad na pereklad [«The Translator's» Code is a student project that changes the way we look at translation]. Retrieved from <https://ksf.khmn.edu.ua/kodeks-perekladacha-studentskyj-projekt-shho-zminyuye-poglyad-na-pereklad/> (дата звернення 4.06.2025).
7. Kukhta, I. (2008). Inshomovna kompetentnist u konteksti formuvannia komunikativnoi kultury studentiv u protsesi vyvchennia inozemnoi movy [Foreign Language Competence in the Context of Forming Students' Communicative Culture in the Process of Learning a Foreign Language] Retrieved from <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2008/txt/Kuchta.php> [in Ukrainian].
8. Manakin, V. (2012). Mova i mizhkulturna komunikatsiia [Language and intercultural communication]. Kyiv : Akademiia [in Ukrainian].
9. ovna praktyka v Polshchi: dosvid zdobuvachok Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu z BIOPHARMA PLASMA LLC [Language practice in Poland: experience of applicants from Khmelnytsky National University with BIOPHARMA PLASMA LLC]. Retrieved from <https://ksf.khmn.edu.ua/movna-praktyka-v-polshhi-dosvid-zdobuvachok-hmelnyczkogo-naczionalnogo-universytetu-z-biopharma-plasma-llc/> [in Ukrainian].
10. Miazova, I. (2008). Mizhkulturna komunikatsiia: zmist, sutnist ta osoblyvosti proiavu (sotsialno-filosofskyi analiz) [Intercultural communication: content, essence and features of manifestation (socio-philosophical analysis)]. *PhD in Philosophy*. Kyiv [in Ukrainian].
11. Pechenikova, L. (2016). Stratehii mizhkulturnoi komunikatsii v movnii osviti suchasnoho VNZ [Strategies of intercultural communication in the language education of a modern university]. *Zbirnyk materialiv mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii – Collection of materials of the international scientific and practical conference* (pp. 106–108). Kyiv [in Ukrainian].
12. Podlevska, N. (2022). Fakhova pidhotovka maibutnikh filolohiv-polonistiv u protsesi vyvchennia dystsypliny «Vstup do slovianskoi filolohii» [Professional Training of Future Philologists-Polonists in the Process of Studying the Discipline «Introduction to Slavic Philology»]. *Naukovi zapysky. Serii : Pedagogichni nauky –Scientific notes. Series : Pedagogical Sciences*, 205, 156–162 [in Ukrainian].
13. Polonisty – uchasyky polsko-nimetsko-ukrainskoho ornitologichnoho projektu «Ptakhy navkolo nas» [Polonists – participants of the Polish-German-Ukrainian ornithological project «Birds around us»]. Retrieved from <https://ksf.khmn.edu.ua/.../ptahy-navkolo-nas-v-ramkah-triyou> [in Ukrainian].
14. Realizatsiia projektu «Study of common ornithological species of Ukraine, Poland and Czech Republic» [Implementation of the project «Study of common ornithological species of Ukraine, Poland and the Czech Republic»]. Retrieved from <https://ksf.khmn.edu.ua/.../realizaciya-projektu> [in Ukrainian].
15. Sarnovska, N. (2019). Proiektna diialnist yak motyvuiuchy faktor u formuvanni inshomovnoi komunikativnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv [Project activity as a motivating factor in the formation of future specialists foreign language communicative competence]. *ΛΟΓΟΣ. Mystetstvo naukovoï dumky – ΛΟΓΟΣ. The art of scientific thought*, 2, 37–39 [in Ukrainian].
16. Uchast vykladacha i studentiv kafedry slovianskoi filolohii u Konkursi innovatsiinykh idei molodykh vchenykh [Participation of a teacher and students of the Department of Slavic Philology in the Competition of Innovative Ideas of Young Scientists]. Retrieved from <https://ksf.khmn.edu.ua/uchast-vykladacha-kafedry-slovyanskoyi-filologiyi-svitlany-vojtalyuk-u-konkursi-innovacijnyh-idej-molodyh-vchenyh/> [in Ukrainian].
17. Chernenko, O. (2023). Interaktyvni metody navchannia yak dydaktychnyi pidkhid do rozvytku proiektnoi kultury u maibutnikh vykladachiv [Interactive teaching methods as a didactic approach to the development of project culture in future teachers]. *Naukovi zapysky. Serii: Pedagogichni nauky – Scientific notes. Series: Pedagogical Sciences*, 215, 277–285 [in Ukrainian].
18. Chykhantsova, O. (2019). Inshomovna komunikativna kompetentnist yak faktor rozvytku osobystosti [Foreign language communicative competence as a factor of personal development]. Retrieved from https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/718913/2/%D0%A7%D0%B8%D1%85%D0%B0%D0%BD%D1%86%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian].
19. Bartmiński, J. (2008). Nauka o języku w podstawie programowej. Język polski w szkole podstawowej, gimnazjum i liceum. Warszawa, 2008, 60–63 [in Poland].
20. Hall, E. (1976). *Beyond Culture*. Garden City, NY: Anchor Press/Doubleday. 256 [in England].
21. Zawadzka, E. (2004). Nauczyciele języków obcych w dobie przemian. Kraków, 2004. 344 [in Poland].